

מסורת הש"ס

(א) שבת סח: גיטין לו:
(ב) [תקנן סח:] דייס
(ג) תנולס כה, א] (א)
ניחוחא, (ד) [תוספתא]
פירי דייס, (ה) [ערוך ערך
יחד פ' דנקנ, א] שקלס
פירי מייא, (ו) סח, כל
סוכס נח, (ז) [תוספתא]
פירי דייס תוספתא ענינוס
פירי הייג, (ח) [נסיא]
דלפנין, (ט) סוכס מה
(כ) זיק פ' (ע) [ערוך לב]
לחור דייס פירי תוספתא
נגיס פירי הייג, (ל) [ונסע
תוספתא שבת ס: דייס
סחא]

תורה אור השלם

1. לא חכם ולא חסר
את בני עמך ואבנת
לך כמזל אהיה
ויקרא יט יח
2. בן יאבדו כל אויביך
ואבדו כבצת השמש
בגברתו ותשקט הארץ
ארבעים שנה
שופטים חל
3. כי ימצא חלל
באדמה אשר יאלצו
נתן לך לרשתה נפל
בשדה אל נדע מי
הכהה דברים כא א
4. ונגזרם נקי שפך
מנשה הריבה מאד עד
אשר מלא את ירושלים
פה לפה לבד מחסאותי
אשר החטאת את יהודה
לעשות חלל בעיניי
המלכים בא כט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ויחדים וכו' שוכנים או יושבים. נ"ב ולי נראה ברור דייחדים היינו רבנן כדליתא בתענית דף י' מאן יחדים רבנן ורבנן נקרא חולים כדלית' בגדר' דף מט מאן חולים רבנן כו' דלית' לפירושו והרי כבר אמר אצל בחולים כו'.

הגהות מהר"ב

רנשבורג
א] גמ' וכן הוא לאמר יגס
דס נקי וכו'. ג"כ עין
מהרש"א בח"א:

תום' ישנים

השתא שמים מוניחין לחם
מיביטיל, וליכא למימר לחם
או שמים ואסילי עובד
דחא פשיטא שאין יכול
להביא כל האנשותיו ובשבת
נפרק נמה אשה (דף ס.)
הארכתי כהן מילתא דליכא
דוכתא דפרץ ליה ואיכא

בראשונה פרק שני יומא

שאינו נוסק. נקמתו: ונוטר. איבה כנחש: בלבו: מיני כחומר של
השקלטים זו היא נטירה. שהדבר שמור בלבו ולא הסירו מדעמו:
נקיט בליבו. ואם בא אחר לנקוט נקמתו בקיום המשפט
ישמוק: דמיונו ליה. לבקש מחילה: חולה. אינו יכול לבכש
אכזעויו וכשמוציא אחת יואה

שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו תלמיד חכם והכתיב ¹לא תקום ולא תטור ההוא בממון הוא דכתיב "דתינא איזו היא נקימה ואיזו היא נטירה נקימה אמר לו השאילני מגלך אמר לו לאו למחר אמר לו הוא השאילני קרדומך אמר לו איני משאילך כדרך שלא משאלתני זו היא נקימה ²ואיזו היא נטירה השאילני קרדומך אמר ליה לא למחר א"ל השאילני תלוקך אמר לו הילך איני כמותך שלא משאלתני זו היא נטירה וצערא דגופא לא והא תניא ³הנעלבין ואינן עולבין שומעין חרפתן ואינן משיבין עושין מאהבה ושמתין ביסורין עליהן הכתוב אומר ⁴ואוהבו כצאת השמש בגבורתו לעולם דנקיט ליה בליביה ⁵והאמר רבא יכל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו דמפיסו ליה ומפיס: ומה הן מוציאין אחת או שתיים וכו': השתא שתיים מוציאין אחת מבטיא אמר רב חסדא לא קשיא אהן כבריא כאן בחולה ⁶והתניא ⁷אחת מוציאין שתיים אין מוציאין במה דברים אמורים בכריא אבל בחולה אפילו שתיים מוציאין ⁸והיחידין מוציאין שתיים ואין מונין להן אלא אחת ואין מונין לו אלא אחת והתניא ⁹אין מוציאין לא שליש ולא גודל מפי הרמאים ואם הוציא שליש מונין לו גודל אין מונין לו ולא עוד [אלא] שלוקה מן הממונה בפקיע מאי מונין לו נמי אחת מאי פקיע אמר רב מדרא מאי מדרא אמר רבא פפא מטורא דטייעי דפסיק רישיה אמר אביי מריש הוה אמינא הא "דתנן כאן ביכאן ממונה על הפקיע אמינא פתילתא כדתנן "מבלאי מכנסי הכהנים ומהיינוהו מהן היו מפקיעין ובהן היו מדליקין כיון דשמענא להא דתניא ולא עוד אלא שלוקה מן הממונה

אֲלֵבֵּוֹתָיו וּכְשֵׁמוּיָאֵי אַחַת וְיֹאשֶׁה
מִבְּרֵיתָה עֵתָּה: וַיְחִידֵם. בְּחֻלִּין
שָׁאִין יֹשְׁבֵינָה עִם שָׂאֵר כֹּחַ אֲדָם
אֱלָהּ וְשִׁבְכִין זֹא וְאִשְׁתִּי (א) לְבָדֵם:
אֱלָהּ אַחַד. אִין נִמְנָה אֱלָהּ אִישׁ אַחַד:
אִין מוֹזִיאִין. עִם הַאֲלֵבֵּת לֹא שְׁלִים
וְלֹא גֹדֵל לְחִין מוֹזִיאִין שְׁלִים: וְאִם
מוֹזִיאֵם שְׁלִים מוֹזִין לוֹ. אִשְׁתִּי רִמְאִי
לְפִי שְׂהוּ וְיִכְרַ שְׁלֵוִי מִשְׁנֵי בֵּרֵם אִם
שָׁאִין יִכּוֹל לְהַרְחִיק זֶה מִזֶּה: גֹּדֵל.
אֱלָהּ הַיּוֹאֵל גֹּדֵל אִין מוֹזִין לוֹ כֻּלָּ
אִם מוֹזִיאִין אוֹתוֹ מִבְּנִינָה: הַמִּמּוֹנֶה
בְּקִשְׁיָה. הַמִּמּוֹנֶה עַל רָצוֹנוֹ
הַמִּלְקוֹת: שְׁלִים. אֲלֵבֵּת שְׁלִים אִם
הַיּוֹאֵל שְׁלִים מוֹזִין לוֹ קֹא סִלְקָא
דְּעִתִּיהּ מוֹזִין לוֹ עֵסִים: מַעֲרָקָא
דְּרִעִי. רָצוֹנוֹת יִשְׁמַעְלִים הַשְׁכִּיחַ
שׁוֹט לְסוֹסוֹת: דְּפִסְקִי רִישִׁי. לְקֹדֶשׁ
קִרְיָה פִקִּיעָה שְׁאִינָה רַחֲבָה בְּרֹאשָׁה
בְּשָׂאֵר רָצוֹנוֹת מִלְקוֹת אֱלָהּ מִפְּסֻקָּתָה
בְּרֹאשָׁה לְרָצוֹנוֹת דְּקוֹת כְּדִי שִׁירְגִים
כִּי הַסּוֹס יוֹתֵר וּפְקִיעָה לְשׁוֹן מִסּוֹק
וּפְדֻקִּים כְּמוֹ מִבְּנֵי מִכְנִים הַכְּהִיִּם
מִפְּקִיעִין לְשׁוֹן קִרְיָה: דְּסִנָּה.
מִתְּחַבֵּת שְׁקִלִים (פ"ה מִשְׁנֵה א):
כִּיבֹאֵי. שֶׁם הַלֵּשֶׁת הִיּוּ מַפְקִיעִין.
לְעִשׂוֹת פְּחִילוֹת לְשִׁמְשֵׁת בֵּית הַשְּׁאֵבִית
בְּחָג: נִגְדָא. רָצוֹנוֹת מִלְקוֹת: עַל
מַעֲלוֹת הָאֹלָם. בְּכֹר הַבֵּית אֲרֻלּוֹת
הַרְבֵּה בְּנֵה שֶׁם הוֹרְדוֹם כְּמוֹ שְׁחִיב
בְּסִפֵּר יוֹסֵף בֶּן גּוֹרִינִין. עַל מַעֲלוֹת
הָאֹלָם כֹּחַ הַבֵּית אֲרֻלּוֹת גִּרְסִין
בְּחֻסְפַּחַא: עַל מִי לְבִיבֵא. מִשַּׁל מִי
תִּלְקַח מִן הַיּוֹשִׁעִים צִעִיר זֶה מִן
הַכְּהִיִּם שׁוֹמֵר עוֹרָה: גִּעוּ. לְעָקוּ:
הִרֵי הוּא כְּפִרְסֵם. מִיתְּחַו מִכְכַּר
עֹלִים: אֲרֻבֵּת אֲמוֹת מֵאִי
עִבְדִּימִיָּהוּ. גְּבִי מִרּוֹת שְׁפִיכוֹת
דְּמִים: עֲשֶׂרֶה דְּבִרִים. בְּנָבֵא קִמָּא
חָשִׁיב לְהוֹ בְּפִרְקֵי מִרְבּוֹה (דף סב:)
אִינָה

כג.

ו א מ"י פ"ו מהלכות
דעות הלכה ו סנה לאזין
זא
ז ב מ"י פ"ה הלכה ח סנה
לאזין יב
ג (מ"י) שס פ"ב הלכה ג
ופ"ה הלכה יג
ד מ"י שס פ"ו הל' ז
ופ"ה הל' ח סנה הל'
יז
ה מ"י פ"ד מהלכות
תמידין הלכה ג
ו מ"י פ"ח מהלכות כלי
המקדש הלכה ו

רבינו חננאל

שאינו נקט גורטו חכם, אינו
אנו חכמי כל תקום אלו,
תטור, דורתינו הורה
במקום, כדורתינו אינו הורה
ונקמה השקש מכלל אלו
אלא, למחר אשר לו זה
השאינו קידדום כו, כגון
זהו ברבית שול שול שול
אמר בלא צערא גוט
כגון כיוון ויכרזו כו
תור, אינו, והנתיב
ועלבים ואנום עולבים
ומעין ורחתם ואנום
מישכין עשין ומהנה
ושמחין כסורין, עוליתם
הנכות כסורין ואוהבין
נצתא השקש כסורין,
כדורתינו אפילו הכי נקט
כלבית, והאמר רבא
המפביר על מרדו
מעבירי על כל כשעיה.
ומפיקין דמפסיין ליה
ומפסיין ומה לו מצינא
אחא ואו שנים, ומה
השתא שנים מצינא אחא
מכניא, ומפיר רב חסדא
אחא רקתי אחא בברא,
שנים בחולי שאנו
מאמץ להנציא את
ושנים שמינא הורה,
אחא מנין אוהם לו אלא
אחא, והנתיב רב חסדא
אחא מצינא שנים אחא
מצינא, ויחידים מצינא
שנים ואן מנין לו אלא
אחא, לומר שאן כאלו
אין ערמה, ויחידים הללו
היו רבן שקרא ויחידים
ונקראו תולית, ויחידים
כדורתינו תולית(התולין)
היחידים ההנהגות,
ואמר רב חסדא מצינא
אמר רב הונא רבנן, חולין
גרסין גרסין גרסין
גור גורן גור המבטול
אמר רבא מאן חולין רבא
אמר לטעמיה דאמר רבא
מצינא היראנא קציעור
ומפיקין חולין רבא, ויחידים
קציעור משם מויעי רבנן,
ואקשינן וכו' המצינא
שנים אחא מנין לו
הנתיב אן מצינא אל
הנתיב אל גורל מברש
מפרי הארמא, אן אחא
שול מנין לו, גורל אל
מנין לו, ולא עול אלא
השקעניא גורל אן שיש
קורין כן במהמנה
ומפיקין מאן מנין לו
דקתי אחא חול וכלו
לענין המפבירי למנין
כאשר אמר למעלה, אבל
המפבירי למנין המפביר
אחא מנין לו אחא
והמצינא שנים מנין לו
שנים, ומפסאנו זה הרב
הנתיב, כלבית כו

י. אע"ג דנכמה דוכתי קתני לה
בא דליכא שיטתא אחרינא קאמר ליה
זו לגמרי לא הוה ליה למיתני
ק לערובין (דף כג:) ובריש פרק ממא
דסוה (דף כג:) דקאמר ר' יהודה
מכשיר עד ארבעים וחמשים אמה
השתא חמשים מכשיר ארבעים
מיבעיא יס לומר דכל היכא דלא
הי' דווקא אלף הוא הדין וימת
הדין הכי דמנשי בריש מפנין
שנת דף קכז:) ארבע וחמש קופות
ארבעה וחמשה דלמרי אינשי אלף
המקשה דהשתא החס חמש מפנין
ארבע מיבעיא הוה בללא דעמיא
דדוקא הוה ומנשי ליה ללף דווקא
הו ובפרק בנות כותים (מה דף לז:)
דקושי מטייר ארבעים וחמשים ויס
פרקי ליה משום דדוקא הוא דלין
קושי מטייר לעולם ובפרק דעמיא
נריות (מסות דף נ.) דקאמר אלמנה
ששהתה שמים ושלש שנים ולא חבשה
מוותיהם אידיה מוותיהם ופרקי ליה
אע"ג דהסם לאו דווקא דכ"ש אס
ששה יומר דלידיה יס לומר משום
דהסם הו' שמים ושלש וז' ואין לר'ך
לומר וז' והלך פרקי ליה וכן בסוף
בבא קמא (דף קח:) גבי לוקח מן
הרועים ארבע וחמש שאן אלף לא
שמים ושלש ופרקי דהא ארבע
ובניין חמש מיבעיא הסם נמי
וז' ואין לר'ך לומר וז' ובפרק במה
אשה (שם דף כ.) גבי סנדל תהיה וז'
פרקי ליה משום דשיטתו ליה דהו
דוקא לז' חמש אלף לא טובא
ובריש פרק אע"פ (מסות ד' נ.)
משה אלס אשמו שמים ושלש שנים
וגבי פתוק יונק והולך ארבע וחמש
שנים (ס' ד' כ.) טובא למימר
דפשיטא ליה סוף הדין ויכח הלכך
לא פרקי ליה אי נמי בזהיה דפתוק
יונק ארבע וה' שנים י"ל דדוקא
קאמר ד' לבריה וה' לכתוש:
וירושלים ארבעה מבאינה ענדה
עירובא כו' והתניא
בז' חמיה לי מאי פרקי לימא דכרבי
יהודה ס"ל דלמר לעיל בפי"ק (דף יב.)
ירושלים מתחלקה לשבעים ואפי'
עמות איכא למ"ד הסם דמתחלק
לשבעים ויש לומר דכלא הכי דר'ך
לשנוי כדי להרבות צרכיה דהא
לא שייך עגלה ערופה אלף היכא
דלא נודע מי הכהו והכא הרי
נודע עמוד דקאמר לה העיר לא
על העורה פשיטא דעל העורה לא
מימינן דהא העיר הקרובה תבי'
ועורה לאו עיר הוא אלף לאפוזי
לערא בעלמא הוא דקאמר הכי:

אי בעלמא הוא כיון דחזי
מעלות האולם ואמר אחינו
יא על העיר או על העזרות
ו בירושלים וזו אחת מהן
אינה

קר או אין מונין לו את היתירה, ופשטה אין מונין לו
 ליטון המים מהלך. תלמודו דר' יונה בשם ר' בון בן
 ז' מי שהוציא אחת או שנים מונין לו מה שהוציא, ופי'
 הולך, ובמקום שמשלים החשבון הוא הנוכה. פקע
 ממנו להכות בזה הפסע.

ישראל מהו הצביע, הוציא אצבעותיהם הוציא אחת מנין לו, שתיים [מנין] לו שלש אין מנין לך, וכמו זה התם מהו אין מנין לו כל היה מפנים מהלך לימין או לשמאל, איך בן בר חייה כמה דתני מי שוכה בקטורת אומר לזה שעל ימיו אף עמי צהי למחלה, דא אזה וזה שוכה לימין מטוב שיחוב מי שעבר עליו הפנים פעמים מה שלא שבי עליו הפנים אלא פעם אחת. ש"ס שמעוניין אצבעותיהן לפי אלה שחיים. וזוהי וכולל הכל למחלה שביעית.